

Eugeniusz Kurzawski

Europejska Współpraca Terytorialna – studium jednego projektu na przykładzie budowy Regionalnego Centrum Ratownictwa w Witnicy

Streszczenie

W tekście przedstawiono praktyczne aspekty powstania Regionalnego Centrum Ratownictwa Witnicy. Gmina Witnica zaczęła swe działania od pozyskania do swego pomysłu sojuszników zarówno po polskiej, jak i po niemieckiej stronie granicy. Dzięki działaniom możliwe było zbudowanie tzw. transgranicznego montażu finansowego, stanowiącego podstawę do starań o dofinansowanie z Unii Europejskiej.

Słowa kluczowe: Europejska Współpraca Terytorialna, Regionalne Centrum Ratownictwa w Witnicy

Gmina Witnica to stosunkowo niewielka gmina (13 tys. mieszkańców), położona w zachodniej Polsce, w północnej części województwa lubuskiego, zaledwie 20 km od granicy niemieckiej.

Znana w ostatnich latach głównie dzięki niecodziennym atrakcyjnym turystycznym (ZOO Safari i Park Dinozaurów), a także z Parku narodowego „Ujście Warty”, gdzie żeruje ponad 200 rzadkich gatunków ptactwa wodnego. Gospodarczym symbolem Witnicy jest Lokalna Strefa Gospodarcza skupiająca 10 nowych inwestorów (w tym z Niemiec, Holandii i Szwajcarii) oraz jedyny w województwie Browar.

Przez teren gminy przebiegają dwa ważne korytarze transportowe: kolejowy – łączący Berlin – Kostrzyn nad Odrą – Gorzów – Krzyż i dalej stanowiący trasę do Gdańska i Kaliningradu oraz drogowy – dawniej droga B1, dziś najkrótsze połączenie Berlina z Gorzowem Wielkopolskim i Gdańskiem.

Właśnie w połowie 55 km drogi między Gorzowem Wlkp. a Kostrzynem n/O (granica) leży Witnica. Pierwsze z miast, jako jedna ze stolic województwa, posiada siedziby wszystkich potrzebnych służb szybkiego reagowania w przypadkach zagrożeń, tj. Państwową Straż Pożarną, Pogotowie Ratunkowe (także szpitale) i Policję. Kostrzyn, oprócz szpitala dysponującego karetkami, ma zawodową Straż Pożarną i Komendę Policji, jednak wszystkie służby w stopniu znacznie ograniczonym

i obsługującym duży i trudny do obsługi ze względów komunikacyjnych obszar (m.in. Górzycza, Słońsk). Powyższe elementy powodują, że pomoc często nie może dojechać szybciej niż 20-35 minut, co jest absolutnym zaprzeczeniem powszechnie obowiązujących standardów i przekreśla sens działania służb ratowniczych.

Stąd pomysł, obecnie bardzo już zaawansowany w realizacji, budowy Regionalnego Centrum Ratownictwa w Witnicy jako antidotum na brak możliwości szybkiego reagowania na podstawie zagrożenia w zakresie bezpieczeństwa życia, zdrowia i mienia mieszkańców obszaru pogranicza polsko-niemieckiego. Niezwykle istotnym elementem, stanowiącym niejako bazę wyjściową projektu budowy RCR są zdiagnozowane, potencjalne niebezpieczeństwa, wynikające z lokalizacji gminy Witnica:

- zagrożenie wypadkami drogowymi wynikającymi z lokalizacji przy drodze nr 132, najkrótszej trasie z Berlina do Gdańska, z dzienną przepustowością ok. 8 tys. pojazdów; już dziś lokalna jednostka OSP jako pierwsza pojawia się w większości wypadków na trasie Gorzów – Kostrzyn; ilość zdarzeń drogowych stale rośnie;
- zagrożenie katastrofami kolejowymi, wynikające z lokalizacji przy ważnej linii kolejowej Berlin – Krzyż – Gdańsk;
- zagrożenie skażeniami chemicznymi, wynikające z możliwości wypadków tego typu zarówno na szlaku kolejowym, jak i drogowym, a także z racji przebiegania przez nasz teren rurociągów gazowych i z ropą;
- zagrożenie pożarami, wynikające z lokalizacji w obszarze lasów (40% powierzchni gminy) oraz suchych łąk na terenie Parku Narodowego; większość wyjazdów do pożarów obsługiwana jest w pierwszej kolejności przez lokalne jednostki OSP; ilość wyjazdów tego typu rośnie;
- zagrożenie anomaliami pogodowymi, wynikające ze zmian klimatycznych, wymaga szybkiej interwencji odpowiednio wyposażonych służb ratowniczych.

Gmina Witnica dysponuje w chwili obecnej 6-cioma jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej liczącymi łącznie 120-stu przeszkolonych profesjonalnych strażaków, z czego aż 45 posiada kurs ratownika medycznego (w PSP Kostrzyn na zmianie dyżuruje 5-6 strażaków; w PSP Gorzów 15-stu, przy promieniu interwencji 70 km). Dwie jednostki są zarejestrowane w Krajowym Systemie Ratownictwa, co oznacza, że spełniają wysokie standardy gotowości bojowej. OSP Witnica – najliczniejsza jednostka lokalna – dysponuje 6-cioma nowoczesnymi i wyposażonymi w profesjonalny sprzęt wozami bojowymi oraz 1 specjalistycznym wozem ratownictwa drogowego. W roku 2008 grupa ta wyjechała do różnorodnych akcji ratowniczych ponad 300 razy.

W Witnicy stacjonuje 1 karetka ratownicza służby zdrowia wraz całodobową obsługą. Jest ona w stanie dojechać do wypadku w obszarze od Kostrzyna do Gorzowa w czasie maksymalnie 10-12 min., a więc w granicach słynnego „złotego kwadransa”, w 20-30 min. Dojedzie też do jednego z pobliskich szpitali.

Komisariat Policji dysponuje kadrami w liczbie 23 policjantów oraz stosunkowo nowymi pojazdami o zróżnicowanym charakterze, co umożliwia szybką interwencję.

Niezwykle skrótowy przegląd potencjału służb ratowniczych Gminy Witnica potwierdza, że zasoby ludzkie, będące w dyspozycji na wypadek zagrożeń i wypadków, są tutaj bardzo dobre, profesjonalne, liczebne, gwarantujące oparcie podczas nawet dużych akcji.

Niestety, ogromnym mankamentem jest fatalna baza służb ratowniczych:

- Straż pożarna zlokalizowana jest w starym obiekcie z lat 70., z dwoma niewielkimi garażami i szatnią o powierzchni 8 m². Brak zaplecza sanitarnego, co jest szczególnie uciążliwe w przypadku strażaków wracających z akcji gaszenia pożarów, wozy bojowe nie mieszczą się w garażach;
- Pogotowie działa w wynajmowanym pomieszczeniu, bez jakichkolwiek wygód;
- Policja ma swą siedzibę w starym, adaptowanym budynku mieszkalnym, niespełniającym żadnych norm dla pomieszczeń policyjnych.

Każda ze służb działa w odrębnych obiektach położonych od siebie w znacznej odległości. Jedynym wyjściem z sytuacji jest więc budowa Regionalnego Centrum Ratownictwa w Witnicy skupiającego pod jednym dachem policję, służby medyczne i straż pożarną. Ponieważ ewidentne korzyści z budowy RCR-u wynikają z przeprowadzonej wcześniej analizy zagrożeń i dotyczyć mogą znacznego obszaru trans granicznego, Gmina Witnica zaczęła swe działania od pozyskania do swego pomysłu sojuszników zarówno po polskiej, jak i po niemieckiej stronie granicy. Poparcie i akces finansowy zadeklarowali: Komenda Wojewódzka Policji i Państwowa Straż Pożarna z Gorzowa, szkoła Ratownictwa z Bad Saarow, Gmina Munchenberg i Komenda Policji z Frankfurtu w Niemczech. Dzięki powyższym działaniom możliwe było zbudowanie tzw. trans granicznego montażu finansowego, stanowiącego podstawę do starań o dofinansowanie z Unii Europejskiej. Gmina Witnica wykonała już kompletną dokumentację projektowo-techniczną inwestycji w ramach programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Regionalne Centrum Ratownictwa umożliwia, poza oczywistą poprawą warunków pracy, prowadzenie kompleksowych szkoleń, zawodów i treningów, wzmacnianie wartości bojowej jednostek, a przede wszystkim pełną koordynację współdziałania służb z zakresu ratownictwa. Dodać należy, iż większość powyższych

kwestii dotyczy nie tylko ratowników po stronie polskiej, ale także niemieckich służb przeciwpożarowych, medycznych i sił policyjnych, co jest możliwe po przystąpieniu Polski do Strefy Schengen. Wymaga to jednak posiadania nowoczesnej bazy, profesjonalnej kadry oraz planu współdziałania. Na razie Gmina Witnica dysponuje tylko przeszkolonymi zasobami ludzkimi, dwa pozostałe elementy projektu należy zbudować. Dlatego właśnie realizowany jest projekt „Budowy Regionalnego Centrum Ratownictwa w Witnicy”.

**European Territorial Cooperation - study of one project on the example
of the construction of the Regional Rescue Center in Witnica**

Abstract

The text presents the practical aspects of establishing the Witnica Regional Rescue Center. The Witnica commune began its activities by gaining allies for its idea, both on the Polish and on the German side of the border. Thanks to the activities, it was possible to build the so-called cross-border financial assembly, which is the basis for applying for funding from the European Union.

Keywords: European Territorial Cooperation, Regional Rescue Center in Witnica